

Fons documental de la germandat de Sant Joan

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Carrer Ciutadans, núms. 4-6

Coordenades:

Latitud: 41.627671311434
Longitud: 2.6894295215607
UTM Est (X): 474130
UTM Nord (Y): 4608485

Classificació

Número de fitxa 08163 - 197
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia Fons documental
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XXI
Any 1867
Estat de conservació Bo
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents.
Data aprovació: dv., 13/07/2001 - 12:00
Accés Restringit
Ús actual: Científic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Pineda de Mar (Plaça de Catalunya, núm. 1 - 08397).
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Oleguer Massaguer i Cassola
Data de registre de la fitxa: dv., 17/05/2024 - 10:13

Descripció

El fons està compost per documentació de l'entitat en el desenvolupament de les seves activitats entre els anys 1867 i 2010. Ocupa un total de 0,4 m. lineals, en suport paper.

La documentació conservada i que forma el fons és la que podríem trobar a qualsevol entitat d'aquest caire. Així doncs, trobem una gran presència de documentació referent a la creació i gestió de l'entitat, com són els diferents estatuts, registres de socis, correspondència i llibres d'actes. Una altra sèrie amb un cert volum, és la documentació referent a la funció mutual de l'associació, com són els diferents llibres de comptes amb el control de les despeses i dels ingressos, els rebuts de pagament de les quotes mensuals dels socis, etc.

Una altra tipus de documentació amb molta representació i, principalment, de la segona etapa, a partir de 1985, és la documentació generada com a conseqüència de la projecció pública de l'associació. Així doncs trobem cartells i pamflets informatius de concerts, festes, concursos, anuncis de radio de les activitats realitzades per l'entitat, etc.

Història

Es tenen notícies del 12 d'octubre de 1574 que el bisbe de Girona va autoritzar la creació, a Pineda de Mar, d'una confraria de Sant Joan Baptista. Les confraries eren entitats que es dedicaven, gràcies a les aportacions dels confreres, a defensar els drets dels components de la confraria i a ajudar-los en cas de malaltia, pobresa o mort. Aquesta confraria es feia càrrec de la capella i el retaule del sant de l'església de Pineda i tenia cura dels pelegrins que visitaven la relíquia del sant.

Sabem que es va crear oficialment el 22 de febrer de 1867, gràcies al primer reglament intern (estatuts) que es conserva. Aquest reglament va ser entregat al governador juntament amb una carta enviada per uns veïns de Pineda de Mar, amb el suport de l'Alcalde, al 4 de setembre de 1866, demanant l'autorització per la creació de l'entitat (*monte-pío de socorros mutuos*). Al 23 de febrer de 1867 el governador va respondre la instància autoritzant la creació del mont de pietat a canvi de fer algunes modificacions al reglament.

Pel que diu a l'article 3 del reglament, "*se dan por bien admitidos en el Monte, todos los individuos que hoy forman parte en el mismo*", podem entendre que l'entitat ja funcionava anteriorment. La primera Junta Directiva estava formada per Carles Romans (Director), Pere Martorell (interventor), Josep Mateu (recaptador), Francesc Vendrell (Tresorer), Marià Rusalleda (secretari), Francesc Estafanell (vicesecretari), Josep Horta i Miquel Boix (oïdors de comptes), Nicolau Reixac i Joan Aragonès (infirmers) i Francesc Morell (cobrador). Segons relació sol·licitada pel Governador Civil de 1904 el President era Eduard Rusalleda, alcalde de Pineda en el mateix any.

Es té constància documental que el 28 de febrer de 1940, l'entitat estava encapçalada per una Comissió Gestora formada per Joan Gelabert, Rafael Buscató i Salomó Pijoan. Aquest detall dona a entendre que durant el període de la Guerra Civil espanyola, l'activitat de l'entitat va veure's reduïda a causa de la conjuntura política i social, i que, a partir de 1940 i culminant amb els estatuts de 1943, va patir una reorganització i novament iniciació de l'activitat.

La primera notícia que tenim del nombre de socis que formaven l'entitat és gràcies a la còpia d'una carta dirigida al governador civil d'1 d'abril de 1868, on es llisten un total de 36 socis. La segona referència la trobem al llibre de registre de socis que es conserva de 1896, on, al desembre del mateix any, hi havia 182

socis inscrits. Tots eren homes i de tots els sectors laborals existents (pesca, agricultura, artesania, etc.). Segons relació sol·licitada pel Governador Civil de 1904 el nombre de socis era de 156. Fins l'any 1966 el nombre de socis va ser molt semblant, al voltant de 200, amb un màxim de 271 al gener de 1959. A partir de novembre de 1972 la quantitat de socis va anar davallant, fins arribar al punt més baix amb 53 socis l'any 1985. A partir de 1988 l'entitat va perdre el caràcter mutual per passar a ser una entitat únicament cultural.

De la nova etapa a partir de 1988 es conserva un llibre de registre de socis de mitjans dels anys noranta fins a finals de la mateixa dècada. Es registren un total de 347 socis, tot i que durant aquest període hi ha un total de 49 baixes, la majoria per defunció. És per això que es pot afirmar que a finals de 1999, el nombre d'associats era d'uns 298.

L'any 1988 es va perdre la finalitat inicial d'ajuda mutual a l'associat, ja que, els darrers anys el nombre de socis era molt baix, a causa de l'aparició del règim de la Seguretat Social, i es feia impossible poder cobrir les necessitats econòmiques mutuels. Al mateix moment de la dissolució de l'entitat amb l'antiga funció mutual es crea la nova entitat amb el mateix nom però amb una finalitat diferent, de caire més cultural, realitzant cantades d'havaneres, sardanes, concerts de Nadal i Sant Esteve, Festa Patronal de Sant Joan, concursos de plats de cuina, etc.

Actualment l'entitat està donada de baixa i per acord de la junta es va entregar el mes de maig de 2010 en forma de donació els fons econòmics de l'entitat a la Fundació Privada MARPI de Pineda de Mar.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Arxiu Municipal de Pineda de Mar \(quadre de fons\)](#)

REGLAMENTO

PARA EL GOBIERNO INTERIOR DEL MONTE-PIO

DE

FRATERNIDAD DE PINEDA DE MAR,

QUE BAJO LA INVOCACION

DE

SAN JUAN BAUTISTA,

ha de regir en la misma poblacion.

BARCELONA.

ESTABLECIMIENTO TIPOGRÁFICO DE FRANCISCO SANCHEZ,
calle Afco del Teatro, núm. 16.

1867.